

Sygn. akt I CSK 494/15

POSTANOWIENIE

Dnia 20 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa "W." Spółki z o.o. z siedzibą w W.
przeciwko E. M. i M. B.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 20 kwietnia 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego E. M.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 7 stycznia 2015 r., sygn. akt I ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 stycznia 2015 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację pozwanego E. M. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 10 stycznia 2014 r., którym zasądzona została solidarnie od pozwanego i M. B. kwota 91 744,91 złotych z odsetkami i kosztami procesu na rzecz „W.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł., jako nabywcy wierzytelności od Syndyka Masy Upadłości [...] „K.” [...] w W.. Oddalając apelację Sąd drugiej instancji uznał ustalenia faktyczne poczynione w sprawie za prawidłowe i przyjął je za własne. Podzielił także oceny prawne Sądu Okręgowego, w szczególności odnośnie do charakteru prawnego spółki cywilnej oraz odpowiedzialności osobistej i solidarnej wspólników za ich wspólne zobowiązania.

W skardze kasacyjnej pozwany E.M. zarzucił Sądowi Apelacyjnemu naruszenie zaskarżonym wyrokiem przepisów prawa materialnego, tj. art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w związku z art. 170 § 1 prawa upadłościowego z 1934 r. w związku z art. 1 § 1 tego prawa i w związku z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 41, poz. 234 ze zm.), według stanu prawnego „na dzień ogłoszenia upadłości wobec spółki cywilnej”, tj. 21 czerwca 2000 r., „przez błędne ich zastosowanie i uznanie, że wyciąg z listy wierzytelności upadłej spółki cywilnej stanowi tytuł egzekucyjny przeciwko jej wspólnikom, przez co złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności takiemu tytułowi przerywa bieg przedawnienia roszczenia wobec wspólników spółki cywilnej”. Zarzucone zostało także w związku z tym niezastosowanie przez Sąd drugiej instancji art. 118 k.c. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie orzeczenie co do istoty sprawy i oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na nie spełnienie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwany odwołał się do wystąpienia w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, dotyczącego tego,

czy tytuł dotyczący spółki cywilnej stanowi taki tytuł przeciwko wspólnikom. Skarżący powołał się także na oczywistą zasadność skargi.

Odnosnie do pierwszej kwestii należy stwierdzić, że jest na tle orzecznictwa Sądu Najwyższego i doktryny powszechnie wiadomo, iż spółka cywilna nie jest podmiotem prawa, nie ma w związku z tym zdolności prawnej. Nawet wtedy, gdy przez pewien czas po uchwaleniu ustawy o działalności gospodarczej z 1988 r., co skarżący mocno akcentuje, część orzecznictwa, zwłaszcza Naczelnego Sądu Administracyjnego próbowała uznać podmiotowość prawną spółki cywilnej jako podmiotu gospodarczego, wiadome było, że roszczenia kierowane przeciwko spółce są w rzeczywistości roszczeniami przeciwko jej wspólnikom. W orzecznictwie przedwojennym na tle kodeksu zobowiązań, regulującym umowę spółki (zwanej cywilną), zarówno powództwo, jak i egzekucja nie były kierowane przeciwko samej spółce, lecz przeciwko wspólnikom. Dotyczyło to także dłużników – wspólników tej spółki w wypadku zastosowania do nich przepisów o prawie upadłościowym z 1934 r., które obowiązywały do 2003 r. Już w drugiej połowie lat 90-tych XX wieku, a więc co najmniej o kilka lat wcześniej niż ogłoszenie upadłości dotyczącej wspólników (spółki) w niniejszej sprawie utrwaliło się orzecznictwo odmawiające samej spółce zdolności upadłościowej. Orzeczenia wskazane przez skarżącego dotyczą pierwszych lat pojawienia się spraw upadłościowych, dotyczących powstałych niewiele wcześniej spółek cywilnych jako wygodnej, uproszczonej formy prowadzenia działalności gospodarczej.

Jak z tego wynika nie ma obecnie żadnej potrzeby, aby w tym zakresie, mając w dodatku na uwadze publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej i jej funkcję związaną z rozwojem prawa oraz utrwalone orzecznictwo i bogate wypowiedzi piśmiennictwa rozważać kolejny raz podmiotowość prawną spółki cywilnej. Z tych względów nie można uznać spełnienia przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Dotyczy to również podniesionej we wniosku oczywistości skargi kasacyjnej. Kwestia ta ma również ustalone orzecznictwo i doktrynę. Skarżący to zupełnie pomija i dowodzi oczywistości skargi, przedstawiając na poparcie to samo orzecznictwo, które służyło uzasadnieniu występowania istotnego zagadnienia

prawnego, które uważa ponadto za już wyjaśnione, mimo sformułowania wcześniej pytania na ten temat, gdyż posługuje się pojęciem spółki cywilnej mającej zdolność upadłościową. Niewątpliwie nie daje to podstaw do twierdzenia, że skarga jest oczywista, według art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., skoro wymaga wcześniej zdaniem skarżącego, odpowiedzi na postawione zagadnienie prawne.

Z tych względów należało na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzec jak w postanowieniu.